

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De Republiek in een tijd van vorsten

1 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Het Groot Privilege:

- lijkt een breuk met het beleid van de Bourgondische vorsten te vormen, omdat het privilege de centralisatiepolitiek van deze vorsten doorkruist door de privileges van de afzonderlijke gewesten te handhaven 1
- kan voor deelnemers aan de Opstand een legitimatie voor hun optreden hebben gevormd, omdat de vorst hun rechten/privileges had aangetast, wat volgens het Groot Privilege een geoorloofde reden was om in opstand te komen 1

2 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- Vlaanderen en Brabant zijn de rijkste gewesten / vormen economisch het zwaartepunt van de Nederlanden (want zij kunnen de meeste belasting opbrengen) 1
- wat in het begin van de zeventiende eeuw veranderd is, omdat het economisch zwaartepunt naar het noorden / de Republiek is verschoven 1

3 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Filips II houdt rekening met de belangen van de gewesten, want:

- In het plakkaat wordt aangegeven dat de invoering van de Tiende en Twintigste Penningen meer gelijkheid zal brengen in de lasten die de gewesten moeten opbrengen, waarmee een bron van onrust tussen de gewesten weggenomen kan worden 2
- Om schade aan ambacht, nijverheid en handel te voorkomen, worden alleen eindproducten belast, wat ertoe bijdraagt dat aan de economie van de Nederlanden/de gewesten zo weinig mogelijk schade wordt toegebracht 2

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bedoeling van de opstellers van het plakkaat is duidelijk maken waarom zij koning Filips II afzweren / verantwoording afleggen voor het afzetten van hun koning • De eenzijdigheid van de tekst blijkt bijvoorbeeld uit (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – Het gebruik van het woord slavernij. – Het gebruik van het woord tiran voor Filips II. – Voordat Filips II koning werd, hebben de Nederlanden nooit formele onafhankelijkheid genoten. – De chaos in de Nederlanden wordt uitsluitend aan de koning toegeschreven. – Het is zeker niet de vooropgezette bedoeling van de koning geweest om het volk zodanig te onderdrukken als wordt gesuggereerd. 	<p>1</p> <p>2</p>
5	<p>maximumscore 4</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <p>Bij 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Plakkaat van Verlatinghe is revolutionair, omdat een koning van zijn troon wordt gestoten / het wettig gezag omver wordt geworpen / er een politieke omwenteling plaatsvindt • wat ondersteund wordt met middeleeuwse argumenten, door het beroep op aloude vrijheden/privileges/gewoonterechten <p>Bij 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het plakkaat van de Tiende Penning wordt als onderdeel van de modernisering/centralisatie van het bestuur de traditionele bede vervangen door een nieuw belastingstelsel / wordt een belasting ingevoerd zonder toestemming van de Staten-Generaal (er vindt geen bede plaats) • wat met middeleeuwse/traditionele/feodale termen wordt verdedigd, als wordt gewezen op de beloften van de vorst bij de bede 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
6	<p>maximumscore 2</p> <p>De juiste volgorde is:</p> <p>5, 2, 6, 1, 4, 3</p> <p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder juiste reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.</i></p>	

Eindexamen vwo geschiedenis 2012 - I

havovwo.nl

Vraag	Antwoord	Scores
7	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat de paus hiermee het afvallige Engeland weer onder pauselijk gezag / in de rooms-katholieke kerk wilde brengen (Elizabeth I was anglicaans).	
8	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: Het Edict van Nantes	
	<ul style="list-style-type: none">gaat over religie wat betreft de inhoud, omdat het de bloedige godsdienstoorlog (tussen katholieken en protestanten) tot een einde bracht	1
	<ul style="list-style-type: none">waardoor het politieke doel van Hendrik IV, een einde maken aan binnenlandse verdeeldheid / steun verwerven onder protestanten voor zijn centralisatiepolitiek, kon worden doorgevoerd	1
9	maximumscore 2 Kern van een juist antwoord is: Bij 1:	
	<ul style="list-style-type: none">Steden die eigen legertjes oprichtten, beriepen zich op stedelijke autonomie (waardoor de eenheid van de Republiek gevaar liep)	1
	Bij 2:	
	<ul style="list-style-type: none">Particuliere legertjes die niet onder commando van Maurits als kapitein-generaal stonden, ondermijnden zijn positie (en waren dan ook onaanvaardbaar voor hem)	1
10	maximumscore 4 Uit het antwoord moet blijken dat:	
	<ul style="list-style-type: none">op de Synode (kerkvergadering) van Dordrecht het religieuze conflict tussen Arminius en Gomarus werd beslecht in het voordeel van Gomarus	1
	<ul style="list-style-type: none">de maker van de prent verwacht dat Gomarus de winnaar van dit conflict zal worden, omdat hij de weegschaal aan de kant van Gomarus laat doorslaan	1
	<ul style="list-style-type: none">uit de prent blijkt dat er veel argumenten zijn om te kiezen voor Arminius (maar deze leggen het af tegen het zwaard van Maurits), waarmee de maker laat zien dat de keuze voor Gomarus voortkomt uit de militaire dreiging van Maurits (en niet vanuit argumenten)	2

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 3	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Het politieke conflict hield de tegenstelling in tussen Maurits die de oorlog tegen Spanje wilde voortzetten / de militaire macht van de Republiek wilde versterken en Van Oldenbarnevelt / de Staten van Holland die de oorlog tegen Spanje wilde beëindigen (om de handel van de Republiek te versterken) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Maurits staat aan de zijde van Gomarus en Van Oldenbarnevelt / de Staten van Holland staat/staan aan de kant van Arminius, wat laat zien dat de stadhouder en de raadspensionaris/Staten van Holland tegenover elkaar staan / beiden een andere kant hebben gekozen in het religieuze conflict 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De relatie met Spanje verslechterde, want de strijd werd (na afloop van het Twaalfjarig Bestand) hervat 	1
12	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Door de keuze voor de naam Willem werd continuïteit benadrukt met de rol die Willem van Oranje (en diens zonen) had(den) gespeeld voor de Republiek / met de protestantse wortels van het Oranjehuis 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De naam Karel benadrukte de band met Engeland / de royalistische partij in de Engelse burgeroorlog (waardoor de onafhankelijke positie van de Republiek in Europa in het geding kon komen) 	1
13	maximumscore 3	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Religieus motief: Jacobus II was een katholiek vorst die het protestantse geloof onderdrukte (en daarom moest worden verjaagd) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Politiek motief: door Engeland binnen te vallen (en Jacobus II te verjagen) kon Willem III een bondgenootschap met Engeland sluiten zodat een machtige coalitie tegen Frankrijk kon worden gevormd / voorkomen dat Frankrijk samen met Engeland de Republiek (opnieuw) zou binnenvallen / zelf koning van Engeland worden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Door de nadruk te leggen op de religieuze motivering van de inval kon Willem III de steun in de Republiek voor zijn expeditie vergroten (want voor de dynastieke / buitenlandse-politieke belangen van de Oranjes liep niet iedereen in de Republiek even warm) 	1

Vraag	Antwoord	Scores
14	maximumscore 3 Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• Frankrijk wil de Spaanse Nederlanden / (de zuidelijke) gebieden van de Republiek inlijven	1
	• Door het Drievoudig Verbond kan Frankrijk de Republiek niet aanvallen zonder in oorlog te raken met Engeland en Zweden, wat de kans op Frans succes sterk verkleint	1
	• Spanje hoopt op steun van de Republiek in de strijd tegen Frankrijk (nu blijkt dat ook de Republiek wordt bedreigd door het Franse leger) / voelt zich bedreigd door de Franse expansie onder Lodewijk XIV	1

Dekolonisatie en Koude Oorlog in Vietnam

15 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat Ho Chi Minh met deze keuze wilde bereiken dat communisten en nationalistengingen samenwerken in de strijd voor onafhankelijkheid van Vietnam / het internationale draagvlak voor de onafhankelijkheidsstrijd wilde vergroten.

16 maximumscore 2

De juiste volgorde is:
3, 2, 6, 1, 4, 5

Opmerking

Als door het wegstrepen van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

17 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het communistische vijandbeeld van het Westers imperialisme houdt in dat de Westerse mogendheden hun invloed (in Azië en Afrika) wilden uitbreiden om de afzetmarkt voor hun producten te vergroten 1
- De prent draagt bij aan de strijd tegen het Westers imperialisme, omdat Westerse (luxeproducten erin worden afgewezen (ten gunste van nuttige zelfgemaakte producten), waarmee de invloed van Westerse landen in Vietnam zal worden teruggedrongen / het (economische) doel van het Westers imperialisme wordt bestreden 2

Vraag	Antwoord	Scores
18	maximumscore 4	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• President Johnson voerde (begin 1965) de troepensterkte in Vietnam drastisch op	1
	• waarmee hij het advies opvolgt om troepen naar Vietnam te sturen als dat noodzakelijk is	1
	• President Johnson liet doelen in Noord-Vietnam bombarderen	1
	• waarmee hij het advies opvolgt de bron van agressie in Noord-Vietnam rechtstreeks aan te vallen	1
19	maximumscore 4	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• President Kennedy beweert dat de versterkte dorpen sociale en economische voordelen opleveren voor boeren terwijl zij juist moeten betalen voor de aanleg ervan / alleen de corrupte clan rond Diem ervan profiteert	1
	• Kennedy heeft belang bij deze eenzijdige voorstelling, omdat hij Diem te vriend wil houden	1
	• President Diem beweert dat de versterkte dorpen bijdragen aan respect voor het individu/sociale gerechtigheid/democratisering van Zuid-Vietnam, terwijl het verzet tegen de dorpen groot is door de gedwongen verhuizingen / de onverenigbaarheid met de voorouderverering / de oplegde betaling voor de aanleg / de onvrijheid	1
	• Diem heeft belang bij deze eenzijdige voorstelling, omdat hij hiermee inspeelt op waarden die de Verenigde Staten voor Vietnam nastreven (om zo hun steun te behouden)	1
20	maximumscore 3	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• De strategie van president Johnson waarop de tekenaar hier kritiek heeft is de beperkte oorlog/'limited war'	1
	• Uit de tegenstelling tussen president Johnsons aanval op de staart en de omkijkende kop van de draak blijkt dat Abu Abraham hier van mening is dat president Johnson er niet in zal slagen de oorlog te beperken tot Noord-Vietnam (zoals met de strategie van de beperkte oorlog werd beoogd)	2
21	maximumscore 2	
	Kern van een juist antwoord is dat de Volksrepubliek China partij was in de Korea-oorlog en dat Abraham rekening houdt met de mogelijkheid dat de Volksrepubliek China (de draak) ook zal ingrijpen in de Vietnamoorlog.	

Vraag	Antwoord	Scores
22	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is: De mededeling van de zwarte soldaat dat zwarte Amerikaanse soldaten gediscrimineerd worden, kan worden gebruikt voor Noord-Vietnamese propaganda om de politieke boodschap over te brengen dat de Verenigde Staten niet geloofwaardig zijn als strijders voor de vrijheid (zolang zij hun eigen burgers discrimineren).</p>	
23	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een argument voor de betrouwbaarheid van deze bron is dat de Vietcongstrijder informatie geeft uit zijn eigen ervaring in de Vietcong • Een argument tegen de betrouwbaarheid van deze bron is dat de Vietcongstrijder krijgsgevangene is en mogelijk belangrijke informatie achterhoudt/verdraait / een te positief beeld geeft van de relatie van de Vietcong met de bergbewoners 	<p>1</p> <p>1</p>
24	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat de bron laat zien dat de Vietcongstrijders opgaan in de plaatselijke bevolking / de bevolking deelneemt aan de strijd (wat past bij een beschrijving van de guerrillatactiek).</p>	
25	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noord-Vietnam staat er in de vredesonderhandelingen in Parijs sterker voor dan de Verenigde Staten, omdat generaal Giap aangeeft dat Noord-Vietnam geen haast heeft met het beëindigen van de Vietnamoorlog / door zal vechten tot de eindoverwinning (hoelang dat ook duurt) • Dit houdt verband met het verschil in politiek systeem, omdat Noord-Vietnam een communistische regering heeft die geen rekening hoeft te houden met kiezers (en de onderhandelingen dus kan rekken), terwijl de Verenigde Staten een democratisch gekozen regering hebben, die rekening moet houden met kiezers / toenemende weerstand tegen de oorlog 	<p>1</p> <p>2</p>
26	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met de bombardementen wilde de Amerikaanse regering aan Noord-Vietnam de boodschap geven dat Noord-Vietnam diende terug te keren naar de onderhandelingen / zich soepeler diende op te stellen • Met de bombardementen wilde de Amerikaanse regering aan Zuid-Vietnam de boodschap geven dat Zuid-Vietnam niet in de steek werd gelaten 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
27	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: De regering van Noord-Vietnam kan met de foto de politieke boodschap uitdragen dat de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam ook door bekende Amerikanen worden veroordeeld (zoals blijkt uit de foto van Jane Fonda bij het Noord-Vietnamese afweergeschut).	
28	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: Amerikaanse tegenstanders van het bezoek van Jane Fonda aan Hanoi kunnen aan de foto het argument ontleen dat de protestbeweging tegen de Vietnamoorlog schadelijk is voor de oorlogsinspanningen van de Verenigde Staten / de protestbeweging zich laat misbruiken door de Noord-Vietnamese propaganda.	
29	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: De driehoeksdiplomatie was volgens dit rapport succesvol, omdat het lente-offensief gezien wordt als een teken dat Noord-Vietnam zich door de verbeterde contacten van de Verenigde Staten met de Sovjet-Unie en de Volksrepubliek China onder druk gezet voelt (wat het doel was van de driehoeksdiplomatie).	
30	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: In het streven naar beëindiging van de Vietnamoorlog zocht president Nixon toenadering tot de Volksrepubliek China. Deze toenadering leidde ertoe dat de Volksrepubliek China in 1972 de zetel in de Veiligheidsraad kon overnemen van Taiwan (wat de internationale positie van Taiwan verzwakte).	

Bronvermeldingen

- bron 1 Jan de Vries en Ad van der Woude, Nederland 1500-1815, de eerste ronde van moderne economische groei, Amsterdam 1995, pag. 126.
- bron 2 F. Grapperhaus, Alva en de tiende penning, Zutphen 1984, pag. 317-318 en 160.
- bron 3 A. Alberts en J.E. Verlaan, Apologie of Verantwoording van de prins van Oranje, Nieuwkoop 1980, pag. 149-158.
- bron 4 S. Groenveld en H.L.Ph. Leeuwenberg, De tachtigjarige oorlog, Zutphen 2008, pag. 21.
- bron 5 H.A. van Dijk, Bijdrage tot de geschiedenis der Nederlandsche diplomatie, handelingen met Frankrijk en Spanje in de jaren 1668-1672, Utrecht 1851, pag. 10.
- bron 6 J. Harrison-Hall, Vietnam behind the Lines. Images from the War 1965-1975, Londen 2002, pag. 27, afb. 1.11.
- bron 7 M. Hunt (ed.), A Vietnam War Reader, American and Vietnamese Perspectives, London 2010, pag. 47-48.
- bron 8 J.P. Glennon (ed.), Foreign Relations of the United States, 1961-1963, Volume II, Vietnam 1962, Washington 1990, pag. 719 en 731.
- bron 9 The Observer, 9 augustus 1964.
- bron 10 Nguyen Trung Thanh (e.a.), Verhalen uit de Vietnamese oorlog, verzetsliteratuur 1964-1969, Amsterdam 1975, pag. 43.
- bron 11 J.C. Donnell, Viet Cong Recruitment, Why and How Men Join, Rand Report, 2 november 1966
- bron 12 O. Fallaci, Interview with History, Boston 1976, pag. 86-87.
- bron 13 H.M. Holzer en E. Holzer, Aid and Comfort, Londen 2002 (cover).
- bron 14 D. Geyer (ed.), Foreign Relations of the United States, 1969-1976, Volume XIV, Soviet Union October 1971-May 1972, Washington 2006, pag. 285.